

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

93. Gulæ, & intemperantiæ juncta est luxuria.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

Num. 12. *Sepulera concupiscentia, simul, & semel gula, & mors. Edificabo mihi domum latam, & cœnacula spatiosa. At mors quantum aberit? Sepultura a fini (gule si titulus, ac epitaphium) sepelietur.*

Exod. 32. *Sedit populus manducare, & bibere, & surrexerunt ludere. Quid hic sibi vult ludere? Digladiari, Surgant pueri, & ludant, id est, surgant, & digladiantur. Vlulatus pugnae auditur in castris, & c.*

Prov. 23. *Hoc idem & Salomon: Cuirixa, cui ve, cui fovea, mors scilicet! Nonne his, qui student calicibus epotandis? Ut prorogent vitam, vino indulgent, & vino student, clariori, albo, rubro, dulci, & c. calicibus oblongis, crystallinis, in varias formas deductis, sed per hoc in foveam, ac sepulturam deveniunt. O quot modis hodie homines calicibus student! qua arte, quot rationibus student!*

Plin. lib. 19. *Heu prodigia ventris! vel Plinius exclamat: alij glaciem, alij nivem potant, excogitaturque, ut alienis mensibus nix algeat. Nota alienis mensibus. Menses non alieni, sed proprii nivis sunt hyemales: sed hi faciunt algere nivem mense Julij, Augusti: excogitatur, ut alienis mensibus nix algeat. Sed duplicemur: Hodie communes mundi deliciae utuntur nix in calidioribus anni mensibus, & hi sunt hodie menses nivis, sed eousque pervenit gula, ut excogitarit, ut alienis mensibus, vel mediæ hyemis nix algeat. Heu prodigia ventris! Hinc supradicta tortura viro infunito, vel inexplebili. Sed adhuc triplicemur conceptum: & quoniam his gula frigidissimis irritamentis utimur, idcirco in pœnam nix aliquando non cadit, sed in cœlo remanet, ne terram fecundet.*

Nix gula irritamentum.

Jejunium pharmacum immortalitatis. *Chryss. ser. 1. de jeju. D. Ambr.*

Verissimum est, Fratres mei: vitam posuit Deus in jejunio, quod Chrysostramus vocat pharmacum immortalitatis. Et mors posita est in gula. Cujus rei signum est (inquit Ambrosius) quod primis quinque diebus creationis nihil

A omnino de cibo est loquutus, sexto autem die dixit: *Ecce dedi vobis omnem herbam virentem, & c. ut sint vobis in escam.* Ubi notandum, quod subdit, & perpendit Ambrosius. Primus usus mundi à jejunio capit, sexto die bestia sunt creata, & cum bestiis orta edendi potestas, ubi cibus cœpit, ibi finis factus est mundi. Quo indicio declaratum est, quod per cibos mundus haberet immineat, per quos desit augeri.

B Ratio physica in reactione sita est: agens agendo reparatur. Sicque ejus, qui plus comedit, calor plus agendo, ac concoquendo reparatur, ac per consequens citius extinguitur.

C *Gula, & intemperantia juncta est luxuria.*

PUNCTUM XCIII.

D *F*Acit locus paulò antè allatus. *Sedit populus manducare, & bibere, & surrexerunt ludere.* Tertull. lib. adversus Psychicos transfert: *Et surrexerunt scortari.* Gregor. Dum satietate venter extenditur, aculei libidinis excitantur, hinc dictum est: *Pectore, & ventre repes* semper enim juncta est saturitati lascivia. Et Bernar. Cum venter immoderate reficitur, corpus ad luxuriam excitatur. Item per vinum luxuria nutritur. Vinum intemperatum, venenum est.

E Post vinum in Genesi mox verenda detecta, signum, in promptu esse luxuriam.

Heu per vinum omnes, vel naturæ *Vinum natura* ipsius leges franguntur! Nemo potest *leges omnes* ejusdem evertit.

Exod. 32. Tertull. L. adv. Psyc. Gulositas mater luxuria.

Gen. 3. Bern. ser. 24. ad soror.

Gen. 9.

Basil. hom. l. 28. var.

1. Tim. 6.

Tit. 2.

Gen. 49. Alij.

Ezech. 16.

Cibi parcitas nutrit castitatem.

Gen. 39. Lippom. ibid. Joseph solo pane vivebatur.

Gen. 21.

Hebr. Procop. ibid.

D. Anton. de Pad. in serm.

eiusdem esse pater, maritus, socer, gener, & avus, sed falleris, vinum efficit simul hæc omnia. Basil. Lot filia maritus fuit, ipse sui ipsius gener, & socer, pater, vir, & avus, utrinque naturæ terminis contumeliam inferens.

Hinc Apostol. Modico vino utere propter stomachum. & propter frequentes tuas infirmitates. q. d. concedo tibi in tot laboribus Episcopatus vinum ad necessitatem, non ad luxuriam.

Idem: In venes hortare, ut sobrii sint, alioquin casti non erunt.

Ruben primogenitus meus, non crescas, quia ascendisti cubile patris tui. Alij: Non effervesceas. q. d. minue ignem. Ut hoc igne efferverunt civitates illæ & saturitate, & abundantia panis! Ut bene post epulas Halitus ejus prunas ardero facit!

Jejunio vincitur luxuria. Quid est, quodd cum esset juvenis Joseph, carnem tamen veluti spiritualizatam habebat & quasi sine incentivis, &c? Nec aliud novebat, nisi panem. Ubi Lippomanus. Hunc locum sic nonnulli intellexerunt, Joseph nihil è cibis domini sui cognovisse, præter siccum panem, quo vescabatur: quid mirum, si luxuriam non cogitabat?

Hoc remedio, Fratres, carnem insolescentem, ac lascivientem coercemus. Abraham post Iusum Ismaël volens domo ejicere Agar matrem ejus, nullum aliud viaticum dedit, quam panem, & aquam. Euth. Sic dicitur à Abraham? Omnino Agar ex Procopio, & D. Antonio de Padua, somnians festa, vel suspirans festa, interpretatur, & significat carnalem voluptatem, que in comestationibus, & ebrietatibus quasi quodam festo gloriatur. Sic festa suspiras, ubi fueris? convivia somnias? Parum aquæ ad hoc vinum diluendum, ut quæ semper somniat, & educit festa de sub terra, jejunia cogitet, ac vigiliat. Sic, sic Agar luxuriantem è domo mentis, cum non multis obsoniis, sub pane, & aqua corpus reficimus.

D Hieron. ad Eustochium de custodia virginitatis, ubi de rationibus commendavit jejunium, concludit: Hoc dico, non quodd Deus intestinorum nostrorum rugitu, & inanitate ventris delectetur, sed quodd aliter pudicitia tuta esse non possit.

Cum hoc & alij plurimi effectus intemperantia. in Proverb. Ne intuearis vinum, quando flavescit, cum splenduerit in vitro color ejus, ingreditur blandè, sed in novissimo mordebit, ut coluber, & sicut regulus venena diffundet. Oculi tui videbunt extraneas, & cor tuum loquetur per versa, & eris sicut dormiens in medio mari, & quasi sopitus gubernator amisso clavo. Sed si lubet, antequam explicemus hæc, ad pauld superiora jam tacta verba redeamus: Cui va, cui rixa, cui fovea? cui sine causa vulnera? cui suffusio oculorum? nonne his, qui commorantur in vino, & student calicibus epotandis? Et postea sequitur: Ne intuearis vitiis, quando flavescit, &c.

Tangit hic damna intemperantia, & quia quodlibet verbum sententia est, quodlibet perpendamus. Cui va (presens, & futurum) cuius Patri va? Hebr. Cui egessas? O quam id verum! Dixerat & supra: Quia vacantes potibus, & dantes symbola, consumuntur, & vestietur pannis dormitatio. Hebr. Quia bibax, & edax pauper efficitur. Chal. Et pannis ruptis vestietur; & propterea pauld superius dixi: Noli esse in convivio potatorum, nec in comestationibus eorum, qui carnes ad vescendum conferunt; vel juxta Symmac. Ne sis cum his, qui ex symbolis carnes edunt inter se.

Nunc: Cui fovea (vitiis) Hebr. Cui ploratus? Pagnin. Cui loquacitas? Ex D. Greg. filia intemperantia, exemplo epulonis in lingua cruciati. Regia: Cui murmur? Chald. Cui matorum congeries? Cui suffusio oculorum (interiorum, & exteriorum.) Sic Hugo Card. & Hebr. Cui rubor oculorum? Ebriosis enim rubent oculi.

Nonne his, qui commorantur in vino? O quam malum commorari in vino! Bibere ad naturæ necessitatem, & sedandam sitim, malum non est, sed commorari in vino, hoc malum est: nimirum potando, ultra mensuram. Sed si populus manucave. O illud, sedere! &c. Et student calicibus epotandis quod torum Hebr. legit. Morantibus super vinum, & ingredientibus ad querendâ Vini servitator mixturam nimirum dulce cum aceri, albū cum rubro. Vatabl. Apud eos, qui veniunt res perquirunt, ubi vinum miscetur. q. d. laternis perquirunt tabernas: & bene laternis, qui præ vino non vident. Sept. Nonne vestigantibus, ubi composiciones fiant?

Hugo Card. & Salaz. in hunc loc. Hebr. Chald. Intemperantia multiplicia mala. Symmac. Hebr. Pagnin. Reg. Chald. Hugo Card. Hebr. Vatabl. Sept.

Nunc

Nunc subdit: *Ne intuearis vinū, quando flavescit; aut Hebr. Cum rubescit, cum splenduerit in vitro color ejus.* Hebr. *Cum dat in calice oculum suum, id est, cum tibi color ille oculum, atque cor videtur abripere.* *Ingressus blandē.* Hebr. *Vadit in rectitudinibus, ex illis nimirum longioribus cyathis in profunda bibentium viscera.* *Sed in novissimo mordebit ut coluber, & quasi regulus venena diffundet (ira scilicet, & luxuria) unde sequitur: Oculi tui videbunt extraneas.* Hugo Cardin. id est, mulieres ad concupiscendum, nam vino incalcescit luxuria. Et Glossa: *Penē naturale vitium est, post vina mulierem in corde concupiscere, concomitante etiam verborum turpitudine, propter quod dicit Apost. Nolite inebriari vino, in quo est luxuria.* Exemplum habes in Lot, quem Sodoma non vicit, vinum vicit; unde Cajetan. legit: *Oculi tui videbunt extranea.*

Et eris sicut dormiens in medio mari, & quasi sopitus gubernator amisso clavo. Aptissima metaphora naucleri consopiti, qui nec ad polum inspicit, nec temonem gubernat, sed navim in omnes scopulos impingere sinit: ita & temulentus, quem vivum cadaver. Chrysof. nuncupavit, rationis gubernaculo amisso, tentationum ventis expositus, in scopulos omnes impingit. Sic allegoricè Gregor. Heu ablorptus à vino, que naufragia non pateris? in quos scopulos non impingis? Non poterant melius exprimi damna intemperantiæ. Et eris sicut dormiens ille, cui plus obfuit vinum, quod bibit, quam ipsum metotum diluvium, quod toleravit, de quo Ambros. Et quem nudare non potuerunt diluvia, nudaverunt vina. Seneca: *Vile sepulchrum rationis est ebrietas.*

Gula servitus est.

PUNCTUM XXIV.

Non multo vino servientes. Vbi Hieronymus: Signanter expressit, non *Speranza Scriptura selecta.*

A multo vino servientes: servitus enim quædam est, & extrema conditio, vino *Vino occupari sensus hominis occupari, & non suum esse, sed vini, cui mentem cum ventre tradunt.*

Ab hac servitute se Dei gratia liberum dicebat Apostolus: *Esca ventri, & venter vescis, Deus autē hunc, & has destruet. Omnia mihi licent, sed ego sub nullius redigar potestate.* Ubi Chryf. Venti deditos hoc loco taxat: nam cum rursus in fornicatorem investurus sit, fornicatio autem à cibo, intemperatiā proficiscatur, vehementer hoc vitium reprehendit, & ait: *Sed ego sub nullius redigar potestate; id est, non efficiar servus hujus affectus.*

Ut erant liberi Sancti ab hisce ventris affectibus! *Daniel vir desideriorum.* Quid sibi vulr. quidd eum Angelus vocat vitium desideriorum? D. Hieron. *Vir desideriorum* appellatus est, quia panem desiderii non manducavit, & vinum concupiscentiæ non bibit. Theodor. ait hic: Panem desiderabilem vocari eum, qui communis est, & ab omnibus experitur ad vitam sustentandam. *Vir ergo desideriorum* dicitur est, qui nec panem deliciarum de mensa Regis, nec communem omnibus penitus concupisceret. *Vir, hoc est, potens, ac dominus suorum affectuum, ac desideriorum.*

Sed ut servi illi, qui recordabantur piscium, quibus veniebant in mentem pones, qui, ut inquit Hieron. Angelorum cibum contemnes, carnes Ægyptias suspirabant! Quare (inquit alibi Hier?) Sepulchra concupiscentiæ, ubi carnibus deditus populus ruit, usque hodie in solitudine perseverant: & hæc quotidie horum affectuum passibus visitant gulosi.

Annon servus ille, qui ob hunc immoderatum affectum primogenita vendidit! *En morior* (inquit) *o gulosum! quid mihi proderunt primogenita?* Sic eum hic subegit affectus, ut pro vili cibo pretiosum vendere patrimonium compulerit, præcitorum affectu.

Verum est, quod dixit David: *Ista est lex ab Adam, Domine Deus, quam scilicet imposuit nobis. Et jugum, &c.* Sed servi

Oo Dei

Hugo Card.

Glossa.

Ephes. 5.

Gen. 19.

Cajetan.

Ebrius virum cadaver.

Chrysof.

hom. 10 in Gen.

Gregor. 3.

par. cur.

Pas. admon. 33

Vinum plus obfuit Noë, quam diluvium

Ebrietas sepulchrum rationis.

1. Cor. 10.

Chryf.

Daniel vir desideriorum dicitur.

Dan. 10.

D. Hier. ad Euseb. de cust. virgin.

Theod. in hunc loc.

Ab omni parte, etiam usuali abstinebat.

Num. 15.

D. Hier. l. 2. contra Iovin.

Gen. 25.

Esau servus gula.

2. Reg. 7.

Tit. 2.

D. Hieron.